YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
12 päivänä joulukuuta 1996 *

Yhdistetyissä asioissa C-47/95, C-48/95, C-49/95, C-50/95, C-60/95, C-81/95, C-92/95 ja C-148/95,

jotka Tribunale di Genova on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa

Olasagasti & C. Srl (C-47/95),

Comarcon SNC (C-48/95),

Ghezzi Alimentari Srl (C-49/95),

Fredo Srl (C-50/95),

Cateringros Srl (C-60/95),

Intercod Srl (C-81/95),

Nuova Castelli SpA (C-92/95) ja

Igino Mazzola SpA (C-148/95)

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

vastaan

Amministrazione delle Finanze dello Stato

ennakkoratkaisun Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjassa määrätystä vuonna 1991 kannettavien tiettyjen jäännöstullien asteittaisesta poistamisesta 25 päivänä marraskuuta 1991 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3416/91 (EYVL L 324, s. 11) 1 artiklan 1 kohdan ja tuonti- tai vientitullien maksamisvelvoitteen sisältävään tullimenettelyyn ilmoitetuista tavaroista velalliselta kantamatta jääneiden tuonti- tai vientitullien kantamisesta jälkitullauksin 24 päivänä heinäkuuta 1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1697/79 (EYVL L 197, s. 1) 5 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. C. Moitinho de Almeida sekä tuomarit L. Sevón, D. A. O. Edward (esittelevä tuomari), P. Jann ja M. Wathelet,

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Olasagasti & C. Srl, edustajanaan asianajaja Alessandro Ghibellini, Genova,

— Igino Mazzola SpA, edustajanaan asianajaja Gianfranco Barabino, Genova,

— Italian hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön diplomaattisten riita-asioiden osaston osastopäällikkö, professori Umberto Leanza, avustajanaan valtionasiamies Ivo M. Braguglia,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Antonio Aresu,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Italian hallituksen ja komission 11.7.1996 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 26.9.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunale di Genova on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 26.1., 16.2., 17.2., 23.2., 9.3. ja 30.3.1995 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet yhteisöjen tuomioistuimeen 23.2. ja 12.5.1995 välisenä aikana, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjassa määrätystä vuonna 1991 kannettavien tiettyjen jäännöstullien asteittaisesta poistamisesta 25 päivänä marraskuuta 1991 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3416/91 (EYVL L 324, s. 11) 1 artiklan 1 kohdan ja tuonti- ja vientitullien maksamisvelvoitteen sisältävään tullimenettelyyn ilmoitetuista tavaroista velalliselta kantamatta jääneiden tuonti- ja vientitullien kantamisesta jälkitullauksin 24 päivänä heinäkuuta 1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1697/79 (EYVL L 197, s. 1) 5 artiklan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty niiden oikeudenkäyntien yhteydessä, jotka italialaiset yhtiöt Olasagasti & C. Srl (asia C-47/95), Comarcon SNC (asia C-48/95), Ghezzi Alimentari Srl (asia C-49/95), Fredo Srl (asia C-50/95), Cateringros Srl (asia C-60/95), Intercod Srl (asia C-81/95), Nuova Castelli SpA (asia C-92/95) ja Igino Mazzola SpA (asia C-148/95) ovat panneet vireille Italian viranomaisia vastaan ja joissa on kysymys siitä, että espanjalaisen tonnikalasäilykkeen (tonnikalaa oliiviöljyssä) tuontitullit kannettiin jälkitullauksin 30.11.1991 ja 31.12.1992 välisenä aikana.

3 Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisehdoista ja perustamissopimusten mukautuksista tehdyn asiakirjan (EYVL 1985 L 302, s. 23, jäljempänä liittymisasiakirja) 75 artiklan 1 kohdassa määrätään kymmenen jäsenvaltion muodostaman yhteisön ja Espanjan välisten tuontitullien asteittaisesta poistamisesta. Tämän poistamisen on useimpien tuotteiden osalta tapahduttava kahdeksassa vaiheessa; tiettyjen 75 artiklan a, b, c ja d kohdassa mainittujen tuotteiden osalta vaiheiden lukumäärä vaihtelee.

4 Liittymisasiakirjan 75 artiklan 4 kohdassa sallitaan menettely, jonka mukaan yhteisen markkinajärjestelyn piiriin kuuluvien tuotteiden osalta päätetään määrättyä menettelytapaa noudattaen siitä, että Espanjan kuningaskunta tai kymmenen jäsenvaltion muodostama yhteisö ryhtyvät tapauskohtaisesti joko tässä määräyksessä mainittuja tuotteita koskevien tullien poistamiseen tai niiden kantamatta jättämiseen kokonaan tai osittain.

5 Liittymisasiakirjan 75 artikla sisältyy sopimuksen maataloutta koskevaan kolmanteen lukuun, jossa olevan 67 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavasti:

"Tämä luku koskee maataloustuotteita, lukuun ottamatta tuotteita, joita kalastustuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annettu asetus (ETY) N:o 3796/81 koskee."

6 Liittymisasiakirjan 75 artiklan 4 kohdan soveltamisesta annetun asetuksen N:o 3416/91 1 artiklassa säädetään seuraavasti:

"1. Kymmenen jäsenvaltion muodostamaan yhteisöön tapahtuvaan tuontiin sovellettavat jäännöstullit jätetään liittymisasiakirjan 75 artiklan 1 kohdan ja 243 artiklan 1 kohdan mukaisesti 31.12.1991 mennessä kokonaan kantamatta niiden maataloustuotteiden osalta, jotka luetellaan asetuksen (ETY) N:o 3835/90 liitteessä.

Edellisessä kohdassa tarkoitettu suspendoiminen ei kuitenkaan koske liittymisasiakirjan 94 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja, yhdistetyn tullinimikkeistön 15 kappaleesta ilmeneviä tuotteita.

2. Jos yhteiseen tullitariffiin kuuluvat tullit jätetään uudelleen kantamatta niistä Boliviasta, Kolumbiasta, Ecuadorista ja Perusta peräisin olevista tuotteista, jotka on lueteltu asetuksen (ETY) N:o 3835/90 liitteessä, 1 kohdan säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin sinä aikana, jolta tulleja ei kanneta."

7 Asetuksen N:o 3416/91 johdanto-osan kolmannen perustelukappaleen mukaan asetuksen tavoitteena on estää se, että Espanjasta ja Portugalista maahan tuotuja maataloustuotteita kohdeltaisiin epäedullisemmin kuin samoja, asetusten (ETY) N:o 3831/90, (ETY) N:o 3832/90 ja (ETY) N:o 3833/90 muuttamisesta siltä osin kun ne koskevat tiettyihin Boliviasta, Kolumbiasta, Ecuadorista ja Perusta peräisin oleviin tuotteisiin sovellettavaa yleistä tullietuuskohtelujärjestelmää 20 päivänä joulukuuta 1990 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3835/90 (EYVL L 370, s. 126) tarkoitettuja tuotteita. Tämän asetuksen 3 artiklan perusteella yhteiseen tullitariffiin kuuluvat tullit jätetään kokonaan kantamatta niiden tuotteiden osalta, jotka ovat peräisin kyseisistä neljästä, asetuksen liitteessä mainitusta maasta. Näihin tuotteisiin kuuluvat kalavalmisteet ja kalasäilykkeet (yhdistetyn tullinimikkeistön nimike 16.04).

8 Asetuksella N:o 3835/90 säädetyn etuuskohtelujärjestelmän voimassaoloa jatkettiin 3.12.1991 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3587/91 (EYVL L 341, s. 1).

9 Pääasian kantajat toivat espanjalaisia tonnikalasäilykkeitä (tonnikalaa oliiviöljyssä) Italiaan 30.11.1991 ja 31.12.1992 välisenä aikana. Näistä tuonneista ei ensin kannettu tulleja, koska Italian viranomaiset katsoivat, että nämä tavarat kuuluivat asetuksella N:o 3416/91 säädetyn, tullien suspendoimista koskevan järjestelmän piiriin. Se seikka, että tullit oli todella käytännössä suspendoitava, oli vahvistettu 29.11.1991 (nro 6507/UCTD) ja 22.2.1992 (nro 1914/UCTD) annetuissa hallinnollisissa soveltamisohjeissa. Euroopan yhteisöjen komission lähettämän lausunnon (14.10.1992 päivätty, kaikkien jäsenvaltioiden Taric-edustajille lähetetty ilmoitus) perusteella Italian viranomaiset antoivat kuitenkin 27.10.1992 hallinnollisen soveltamisohjeen nro 1632/III, josta kävi ilmi, että tätä järjestelmää voitiin soveltaa kaikkiin muihin maataloustuotteisiin paitsi kalaan.

10 Komissio toteaa tässä ilmoituksessa, että tietyissä jäsenvaltioissa on ilmennyt epätietoisuutta, joka koskee kalataloustuotteista kannettavia tulleja, ja vahvistaa, että asetuksen N:o 3416/91 1 artiklan perusteella on suspendoitava vain sellaisista Portugalista ja Espanjasta yhteisöön tuotavista maataloustuotteista perittävät tullit, jotka kuuluvat Portugalin osalta liittymisasiakirjan 243 artiklan 1 kohdan ja Espanjan osalta saman asiakirjan 75 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

11 Ventimiglian ja Genovan tulliviranomaiset katsoivat sitten vuonna 1993, että asetuksella N:o 3416/91 toteutettua tulleista vapauttamista ei sovellettu yhdistetyn tullinimikkeistön nimikkeeseen 16.04 kuuluviin kalataloustuotteisiin, koska edellä mainitun asetuksen 1 artiklassa viitattiin nimenomaisesti liittymisasiakirjan 75 artiklaan eikä 173 artiklaan, jonka soveltamisalaan kyseiset tuotteet kuuluvat. Tämän vuoksi nämä tulliviranomaiset määräsivät erillisillä maksumääräyksillä pääasian kantajien maksettaviksi kantamatta jääneet tullit viivästyskorkoineen.

12 Pääasian kantajat nostivat tämän vuoksi Tribunale di Genovassa erillisiä kanteita näitä maksukehotuksia vastaan vedoten siihen, että yhteisön lainsäädännön mukaan myöskin kalataloustuotteet ja niihin liittyvät ensimmäisen jalostusasteen tuotteet, kuten asetuksen N:o 3835/90 liitteestä ilmenevät "kalavalmisteet ja kalasäilykkeet", luetaan maataloustuotteisiin kuuluviksi. Kantajat lisäävät, että asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa mainitut edellytykset täyttyvät.

13 Asetuksessa N:o 1697/79, joka oli sovellettavissa 31.12.1993 asti, jolloin se korvattiin yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1), säädettiinn, että jäsenvaltioiden tulliviranomaisten oli ryhdyttävä perimään kantamatta jääneitä tulleja kolmen vuoden pituisen määräajan kuluessa, jos ne havaitsivat, että sellaiset tuontitullit, jotka lain mukaan olisi ollut maksettava, olivat jääneet kantamatta tullivelan maksamisesta vastuussa olevalta.

14 Asetuksen N:o 1697/79 5 artiklassa säädetään kuitenkin seuraavasti:

"1. Toimivaltaiset viranomaiset eivät voi ryhtyä perimistoimenpiteisiin, jos tuonti- tai vientitullien määrä, jonka jälkikäteen on todettu olevan pienempi kuin lain mukaan edellytetään maksettavaksi, on laskettu joko

— toimivaltaisten viranomaisten itsensä antamien, näitä viranomaisia sitovien tietojen perusteella tai

— sellaisten yleisluonteisten säännösten perusteella, jotka tuomioistuin sittemmin on todennut pätemättömiksi.

2. Toimivaltaiset viranomaiset voivat jättää sellaiset tuonti- tai vientitullit jälkikäteen kantamatta, jotka ovat jääneet kantamatta tulliviranomaisen sellaisen virheen vuoksi, jota osaltaan vilpittömässä mielessä toiminut ja kaikkia voimassa olevien säännösten tulli-ilmoitusta koskevia määräyksiä noudattanut, tullivelan maksamisesta vastuussa ollut ei ole kohtuudella voinut havaita.

Ne tapaukset, joissa ensimmäistä alakohtaa voidaan soveltaa, määritetään 10 artiklassa säädetyssä menettelyssä annettujen soveltamista koskevien säännösten mukaisesti." *

15 Tässä tilanteessa kansallinen tuomioistuin lykkäsi asioiden käsittelyä ja esitti siinä vireillä olevien eri kanteiden perusteella seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

1) Sovelletaanko 25.11.1991 annetun asetuksen (ETY) N:o 3416/91 1 artiklan 1 kohdassa säädettyä jäännöstullien suspendoimista, joka koskee Espanjasta peräisin olevien, asetuksen (ETY) N:o 3835/90 liitteessä mainittujen maataloustuotteiden tuontia, myös tästä maasta peräisin olevan oliiviöljyyn säilötyn tonnikalan tuontiin?

2) Voivatko toimivaltaiset tulliviranomaiset ryhtyä 24.7.1979 annetun asetuksen (ETY) N:o 1697/79, jota on täydennetty 20.6.1990 annetulla asetuksella (ETY) N:o 1715/90 ja soveltamista koskevista säännöistä 23.7.1991 annetun asetuksen (ETY) N:o 2164/91 2 artiklalla, 5 artiklan 1 ja 2 kohdan perusteella kantamaan maahantuonnin yhteydessä perimättä jääneitä tulleja, koska voimassa olevan yhteisön lainsäädännön virheellisen tulkinnan vuoksi näiden tullien oli katsottu jäävän kokonaan kantamatta, kun nämä tullit myöhemmin, komission annettua oikeudellisen yksikkönsä lausunnon mukaisesti toisenlaisen tulkinnan samasta yhteisön lainsäädännöstä, oli katsottu sellaisiksi tulleiksi, jotka oli kannettava, ottaen huomioon, että tullivelan maksamisesta vastuussa ollut on noudattanut

* Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa virallisen suomennoksen puuttuessa.

kaikkia voimassa olevien säännösten tulli-ilmoitusta koskevia määräyksiä eikä ilmeisesti tiennyt, että Italian viranomaisten yhteisön lainsäädännölle ensin antama tulkinta oli virheellinen?

16 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 16.6.1995 antamalla määräyksellä asiat C-47/95, C-48/95, C-49/95, C-50/95, C-60/95, C-81/95, C-92/95 ja C-148/95 yhdistettiin kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

17 EY:n perustamissopimuksen 38 artiklan mukaan kalataloustuotteet kuuluvat maataloustuotteisiin.

18 Vaikka liittymisasiakirjan neljännen osan 3 luvussa määrätään ensin muita maataloustuotteita kuin kalataloustuotteita koskevasta järjestelmästä ja sitten 4 luvussa kalastuksesta peräisin olevia maataloustuotteita koskevasta järjestelmästä, ilmaisua "maataloustuotteet" käytetään samassa merkityksessä kuin perustamissopimuksessa.

19 On korostettava, että asetuksen N:o 3416/91 1 artiklan 1 kohdassa suspendoidut jäännöstullit ovat liittymisasiakirjan 75 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tulleja ja että tämä 75 artiklan 1 kohta, joka on osa liittymisopimuksen neljännen osan 3 lukua, koskee 67 artiklan 1 kohdan perusteella vain maataloustuotteita eikä kalataloustuotteita, joiden osalta on voimassa kalastustuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä 29 päivänä joulukuuta 1981 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3796/81 (EYVL L 379, s. 1) käyttöön otettu yhteinen markkinajärjestely.

20 On muistutettava, että niitä oikeusnormeja, joiden perusteella tullit on suspendoitu, on tulkittava suppeasti, niiden sanamuodon mukaisesti, joten näitä normeja ei ole mahdollista soveltaa niiden sanamuodon vastaisesti sellaisiin tuotteisiin, joita niissä ei mainita (ks. vastaavasti asia 58/85, Ethicon, tuomio 18.3.1986, Kok. 1986, s. 1131, 13 kohta).

21 Vaikka onkin totta, että asetuksen N:o 3416/91 johdanto-osan kolmannen perustelukappaleen mukaan tämän asetuksen tarkoituksena oli estää se, ettei Espanjasta ja Portugalista maahantuotuja maataloustuotteita kohdeltaisi epäedullisemmin kuin samoja tuotteita, jotka tuotiin neljästä asetuksessa N:o 3835/90 tarkoitetusta ulkopuolisesta valtiosta ja joihin sovellettiin etuusmenettelyä, ja että tonnikalasäilykkeet (tonnikalaa oliiviöljyssä) kuuluvat tämän viimeksi mainitun asetuksen liitteessä mainittuihin maataloustuotteisiin, asetuksen N:o 3416/91 1 artiklan 1 kohdassa ei mainita millään tavoin liittymisasiakirjan 173 artiklaa, jossa määrätään kalataloustuotteita koskevien tullien asteittaisesta poistamisesta.

22 Tältä osin on huomautettava, että tästä samasta järjestelmästä on säädetty myös Portugalin osalta. Asetuksen N:o 3416/91 1 artiklan 1 kohdassa mainitaan liittymisasiakirjan 243 artiklan 1 kohta, joka on samansisältöinen 75 artiklan 1 kohdan kanssa ja jossa säädetään muista maataloustuotteista kuin kalataloustuotteista, mutta ei kalataloustuotteita koskevaa 360 artiklaa.

23 On lisättävä, että komissio on perustanut asetuksen N:o 3416/91 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tullien suspendoimista koskevan päätöksen liittymisasiakirjan 75 artiklan 4 kohtaan, jossa, kuten Portugalia koskevan 243 artiklan 4 kohdassa, komissio valtuutetaan poistamaan tullit tässä artiklassa mainittujen tuotteiden osalta. Yhdessäkään liittymisasiakirjan määräyksessä ei sitä vastoin valtuuteta komissiota menettelemään näin kalataloustuotteiden osalta.

24 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 18 kohdassa todennut, tullien suspendoiminen kalataloustuotteiden osalta edellyttää kuitenkin neuvoston toimenpidettä. Komissio ei siis ole toimivaltainen säätämään tällaisesta suspendoimisesta kalataloustuotteiden alalla.

25 Tästä seuraa, että se asetuksen N:o 3416/91 1 artiklan 1 kohdan mukainen jäännöstullien poistaminen asetuksen N:o 3835/90 liitteessä mainituilta maataloustuotteilta, jota liittymisasiakirjan 75 artiklan 1 kohdan mukaisesti sovelletaan Espanjasta kymmenen jäsenvaltion muodostamaan yhteisöön tapahtuvaan tuontiin, ei koske Espanjasta peräisin olevien tonnikalasäilykkeiden (tonnikalaa öljyssä) tuontia.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

26 Toisessa ennakkoratkaisukysymyksessään kansallinen tuomioistuin kysyy, onko asetuksen N:o 1697/79 5 artiklaa tulkittava siten, että toimivaltaiset tulliviranomaiset eivät voi ryhtyä kantamaan tulleja, jotka tuontihetkellä ovat jääneet perimättä sen vuoksi, että nämä viranomaiset ovat tulkinneet virheellisesti sovellettavaa yhteisön lainsäädäntöä, ottaen huomioon, että tullivelan maksamisesta vastuussa ollut on noudattanut kaikkia voimassa olevien säännösten tulli-ilmoitusta koskevia määräyksiä eikä ilmeisesti tiennyt, että tulkinta oli virheellinen.

27 Tältä osin on muistutettava, että asetuksen N:o 1697/79 5 artiklassa säädetään kahdesta erilaisesta järjestelmästä.

28 Ensimmäinen järjestelmä, josta säädetään 5 artiklan 1 kohdassa, koskee tilanteita, joissa tullien määrä, jonka jälkikäteen on todettu olevan pienempi kuin lain mukaan on edellytetty maksettavaksi, on laskettu sellaisten yleisluonteisten säännösten perusteella, jotka tuomioistuin sittemmin on todennut pätemättömiksi (toinen luetelmakohta), tai toimivaltaisten viranomaisten itsensä antamien, näitä viranomaisia sitovien tietojen perusteella (ensimmäinen luetelmakohta).

29 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan nämä tiedot voivat olla vain sellaisia tavaroiden tariffiluokittelua koskevia toimenpiteitä, joita toimivaltaiset viranomaiset osoittavat välittömästi määrätylle toimijalle tarkoin määritetyssä tapauksessa (ks. vastaavasti asia C-80/89, Behn Verpackungsbedarf, tuomio 28.6.1990, Kok. 1990, s. I-2659, 22 kohta).

30 Lisäksi, kuten yhteisöjen tuomioistuin on asiassa C-371/90, Beirafrio, 8.4.1992 antamassaan tuomiossa huomauttanut (Kok. 1992, s. I-2715, 15 kohta), tämän säännöksen soveltamisalaan kuuluvat tulliviranomaisten toimenpiteet on määritelty tyhjentävästi jäsenvaltioiden tulliviranomaisten tullitavaranimikkeistöön luokittelua varten antamista tiedoista 20 päivänä kesäkuuta 1990 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1715/90 (EYVL L 160, s. 1).

31 Koska hallinnolliset soveltamisohjeet nro 6507/UCTD ja nro 1914/UCTD eivät koskeneet pääasiassa kysymyksessä olevien riidanalaisten tavaroiden luokittelua ja koska nämä soveltamisohjeet eivät ole sellaisia tavaroiden tariffiluokittelua koskevia toimenpiteitä, joita toimivaltaiset viranomaiset osoittavat välittömästi määrätylle toimijalle tarkoin määritetyssä tapauksessa, direktiivin N:o 1697/79 5 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta sellaisessa tapauksessa, josta nyt esillä olevassa asiassa on kysymys.

32 Tämän saman asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa säädetyn toisen järjestelmän osalta voidaan todeta, että tullivelan maksamisesta vastuussa olevalla on oikeus siihen, etteivät toimivaltaiset viranomaiset ryhdy tullien jälkikantoon, jos kolme edellytystä täyttyy. Tämän säännöksen perusteella on syntynyt vakiintunutta oikeuskäytäntöä (ks. viimeksi yhdistetyt asiat C-153/94 ja C-204/94, Faroe Seafood ym., tuomio 14.5.1996, Kok. 1996, s. I-2465).

33 Ensiksikin tulliviranomaisten on itsensä ollut tehtävä virhe. Pääasiassa esillä olevassa asiassa kansallinen tuomioistuin voi riippumatta hallinnollisten soveltamisohjeiden nro 6507/UCTD ja nro 1914/UCTD sitovaa vaikutusta koskevasta kysymyksestä ottaa huomioon, että Italian toimivaltaiset viranomaiset olivat ensin vahvistaneet, etteivät ne aikoneet asetuksen soveltamisaikana kantaa tuontitullia Espanjasta peräisin olevien tonnikalasäilykkeiden (tonnikalaa öljyssä) kaltaisista tavaroista.

34 Toiseksi toimivaltaisten viranomaisten virheen on oltava sellainen, että tullivelan maksamisesta vastuussa oleva ammatillisesta kokemuksestaan ja osoittamastaan huolellisuudesta huolimatta ei ole voinut kohtuudella sitä havaita. Tässä suhteessa kansallinen tuomioistuin voi ottaa huomioon nyt esillä olevassa asiassa sovellettavien säännösten monimutkaisuuden ja muun muassa sen seikan, että perustamissopimuksen 38 artiklassa käytetty ilmaus "maataloustuotteet" käsittää kalataloustuotteet. Kansallinen tuomioistuin voi ottaa myös huomioon asetuksen N:o 3416/91 tavoitteen, joka oli se, että Espanjasta peräisin oleviin tuotteisiin sovellettaisiin samaa suspendoimisjärjestelmää, josta toisessa asetuksessa oli säädetty tiettyjen Boliviasta, Kolumbiasta, Ecuadorista ja Perusta peräisin olevien tuotteiden — myös kalasäilykkeiden — osalta. Lopuksi kansallinen tuomioistuin voi ottaa huomioon, että asetuksessa N:o 3416/91 mainittiin nimenomaisesti se asetus, jossa säädetään edellä mainituista neljästä eteläamerikkalaisesta maasta peräisin olevia tuotteita koskevasta suspendoimisjärjestelmästä.

35 Kolmanneksi asetuksen N:o 1697/79 5 artiklassa edellytetään, että tullivelan maksamisesta vastuussa oleva on toiminut vilpittömässä mielessä ja noudattanut kaikkia voimassaolevien säännösten tulli-ilmoitusta koskevia määräyksiä. Näiden seikkojen arviointi kuuluu myös kansalliselle tuomioistuimelle.

36 Edellä oleva huomioon ottaen toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava siten, että kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää, ovatko asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa mainitut edellytykset täyttyneet. Määritettäessä sitä, onko tullivelan maksamisesta vastuussa ollut voinut kohtuudella havaita viranomaisten virhettä, on tärkeää ottaa huomioon muun muassa tämän virheen laatu, kyseisen toimijan ammatillinen kokemus ja sen osoittama huolellisuus. Asian

kannalta merkityksellisiä, huomioon otettavia seikkoja ovat lainsäädännön monimutkaisuus, se, miten kyseisten säännösten tavoite on ilmaistu, kyseisen virheen toistuminen asianomaisen jäsenvaltion muissa toimenpiteissä ja ne erilaiset käsitykset, joita jäsenvaltioilla on asian kannalta merkityksellisten säännösten tulkinnasta.

Oikeudenkäyntikulut

37 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Italian hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Tribunale di Genovan 26.1., 16.2., 17.2., 23.2., 9.3. ja 30.3.1995 tekemillään päätöksillä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjassa määrätystä vuonna 1991 kannettavien jäännöstullien asteittaisesta poistamisesta 20 päivänä joulukuuta 1990 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3835/90 liitteessä mainituilta maataloustuotteilta 25 päivänä marraskuuta 1991 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3416/91, jolla muutettiin asetuksia (ETY) N:o 3831/90, (ETY) N:o 3832/90 ja (ETY) N:o 3833/90 Boliviasta, Kolumbiasta, Ecuado-

rista ja Perusta peräisin oleviin tuotteisiin sovellettavan yleisen tullietuuskohtelun osalta, 1 artiklan 1 kohdan mukainen jäännöstullien poistaminen, jota liittymisasiakirjan 75 artiklan 1 kohdan perusteella sovelletaan Espanjasta kymmenen jäsenvaltion muodostamaan yhteisöön tapahtuvaan tuontiin, ei koske Espanjasta peräisin olevien tonnikalasäilykkeiden (tonnikalaa öljyssä) tuontia.

2) Kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää, ovatko tuonti- tai vientitullien maksamisvelvoitteen sisältävään tullimenettelyyn ilmoitetuista tavaroista velalliselta kantamatta jääneiden tuonti- tai vientitullien kantamisesta jälkitullauksin 24 päivänä heinäkuuta 1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa mainitut edellytykset täyttyneet. Määritettäessä sitä, onko tullivelan maksamisesta vastuussa ollut voinut kohtuudella havaita viranomaisten virhettä, on tärkeää ottaa huomioon muun muassa tämän virheen laatu, kyseisen toimijan ammatillinen kokemus ja sen osoittama huolellisuus. Asian kannalta merkityksellisiä, huomioon otettavia seikkoja ovat lainsäädännön monimutkaisuus, se, miten kyseisten säännösten tavoite on ilmaistu, kyseisen virheen toistuminen asianomaisen jäsenvaltion muissa toimenpiteissä ja ne erilaiset käsitykset, joita jäsenvaltioilla on asian kannalta merkityksellisten säännösten tulkinnasta.

Moitinho de Almeida Sevón Edward

Jann Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 12 päivänä joulukuuta 1996.

R. Grass J. C. Moitinho de Almeida

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja